

Sikkerhedsstyrelsen
sik@sik.dk

28. marts 2008

Helen Amundsen
Dok. 57952/ps

Kommissionens direktivforslag for legetøj (2008/0018 (COD))

Hermed følger som lovet i Forbrugerrådets høringssvar af 14. marts 2008 om Kommissionens direktivforslag for legetøj (2008/0018 (COD)) en oversættelse til dansk af høringssvaret.

I forbindelse med gennemgangen af den danske version af direktivforslaget er Forbrugerrådet blevet opmærksom på en væsentlig fejl i forbindelse med oversættelsen. Det drejer sig om artikel 9, hvor den danske version ikke er identisk med den engelske version.

"Toys shall not jeopardize the safety or health of users or third parties when they are used as intended or in a foreseeable way, bearing in mind behaviour of children"

*"Legetøj må ikke indebære fare for sikkerheden eller sundheden for brugerne eller andre personer, når det anvendes til det beregnede formål eller på den måde, som børn **normalt** må forventes at anvende det på"*

Som det fremgår af ovenstående uddrag af den danske og engelske version, findes ordet "normal" ikke i den engelske tekst længere. Der har været mange og lange diskussioner om netop ordet normal, da det bl.a. har betydet, at der i standardiseringsammenhæng er opstået meget forskellige fortolkninger af ordet. Det er derfor meget vigtigt, at det ikke indføres i direktivet igen. Forbrugerrådet skal derfor opfordre Sikkerhedsstyrelsen til at gennemgå direktivet for lignende eventuelle oversættelsesfejl.

Sammenfatning

Rådets direktiv 88/378/EØF¹ regulerer sikkerheden af legetøj i Europa. Direktivet er et ny metode-direktiv, som skitserer væsentlige sikkerhedskrav. De europæiske standardiseringsorganisationer har udviklet standarder, der understøtter disse væsentlige krav: EN 71 (CEN), EN 50088 og EN 62115 (CENELEC) er de mest relevante.

¹ Direktiv 88/378/EØF af 3. maj 1988 vedrørende sikkerhedskrav til legetøj

Europa-Kommissionen vedtog et forslag om revision af det gældende EU-direktiv om legetøjssikkerhed den 25. januar 2008. Dette forslag vil nu blive underlagt en fælles beslutningsprocedure.

Forbrugerrådet hilser Kommissionens forslag om et revideret direktiv om legetøjssikkerhed velkommen, men med en række forbehold. Vi har opfordret til en opdatering af direktivet, så det afspejler udviklingen inden for design og fremstilling af legetøj og den større viden om risiciene ved disse, som vi har fået gennem de seneste tyve år. Imidlertid lykkes det ikke det reviderede direktiv at sikre den nødvendige beskyttelse af vores børn. Forbrugerrådet anser følgende aspekter for at være særligt vigtige:

1. Indførelse af komitologiprocedure

Vores bekymringer:

Det bekymrer os, at der ikke er indtænkt en større grad af fleksibilitet i det foreslåede reviderede direktiv med henblik på at gøre det muligt hurtigt at tilpasse det til nye risici.

Vores krav:

Vi ønsker, at der indføres en komitologiprocedure, som gælder for alle de af direktivets bestemmelser, der understøtter de væsentlige sikkerhedskrav. Det er den eneste procedure, der vil gøre det muligt hurtigt at tilpasse direktivet til ny udvikling, uden at det skal igennem en lang fælles beslutningsprocedure eller en standardiseringsprocedure.

2. Farlige kemikalier ud af legetøjet

Vores bekymringer:

Hvad angår farlige kemiske stoffer, indeholder forslaget ganske vist et forbud mod CMR-stoffer (kræftfremkaldende, mutagene og reproduktionstoksiske stoffer), men det gælder kun for de tilgængelige dele i legetøj, og der lægges op til undtagelser, som vil gøre det nemt at omgå dette forbud. Desuden lægges der ikke op til foranstaltninger for andre problematiske stoffer, fx hormonforstyrrende stoffer. Vi finder det uacceptabelt, at legetøj kan indeholde farlige kemiske stoffer.

Desuden mener vi, at listen over allergener, der skal forbydes i legetøj, ikke er tilstrækkelig – den omfatter kun visse duftstoffer, til trods for at mange andre stoffer også kan fremkalde allergi.

Vores krav:

Vi ønsker et totalt forbud mod CMR-stoffer og andre særligt problematiske kemikalier. Vi opfordrer også til et totalt forbud mod allergifremkaldende og sensibiliserende kemikalier.

3. Obligatorisk EF-typeafprøvning for visse typer legetøj

Vores bekymringer:

Vi skal endnu en gang understrege vores bekymringer med hensyn til CE-mærket, som forbrugerne fejlagtigt tror er et sikkerhedsmærke. Vi mener ikke, at CE-mærket bør sidde på selve legetøjet, men kun fremgå af den tekniske dokumentation. Det nuværende system for CE-mærkning (som producenterne fremviser uden nogen tredjepartskontrol) på legetøj er ikke en garanti for sikkerhed, selv om det er sådan, de fleste forældre opfatter det.

Vi må derfor tage afstand fra, at det foreslåede reviderede legetøjsdirektiv ikke lægger op til obligatorisk EF-typeafprøvning (tredjepartsafprøvning) af visse typer legetøj.

Vores krav:

Tredjepartscertificering skal være obligatorisk for visse typer legetøj, fx legetøj til børn under tre år, legetøj, der udgør en risiko, som man ikke kan se bort fra (fx legetøjsstrygejern, der opvarmes), og legetøj, der tidligere har forårsaget alvorlige ulykker (fx legetøj, der indeholder magneter).

4. Specifikke krav til advarsler

Vores bekymringer:

Vi er bekymrede over den øgede brug af advarsler og mærker som erstatning for krav om, at det legetøj, producenterne sender på markedet, er sikkert. Advarsler og mærker bør kun være et supplement til strenge sikkerhedsforanstaltninger.

Vores krav:

Hvis advarsler skal give mening, skal de fange køberens opmærksomhed og forefindes både på selve legetøjet og på emballagen. De vigtigste advarsler (fx at legetøjet ikke er egnet til børn under tre år) bør være synlige inden købet. Vi mener endvidere, at advarslerne altid bør oplyse om både risici ved selve legetøjet og risici forbundet med brugen af legetøjet.

5. Krav til legetøj i fødevarer

Vores bekymringer:

I mange lande, bl.a. USA, er det forbudt at lægge legetøj i æsker med morgenmadsprodukter eller i chokoladeæg. Vi finder det ikke acceptabelt, at de europæiske børn fortsat skal udsættes for risici, der kunne undgås.

Forbrugerorganisationerne har længe opfordret til, at der indføres krav til legetøj i fødevarer i lovgivningen. Selvom det reviderede direktiv indeholder nye krav til legetøj i fødevarer, går det ikke langt nok. Det største problem er, at det ikke beskæftiger sig med alle de risici, der er forbundet med legetøj i fødevarer.

Vores krav:

Vi ønsker, at de foreslåede krav skærpes, således at alle risici ved kombinationen af legetøj og fødevarer omfattes. Vi skal særligt opfordre til, at kravene til legetøjets emballage omfatter alle mulige risici, herunder blokering af de indre luftveje. Endvidere bør der være krav om specifikke advarsler på disse produkter.

6. indførelse af forsigtighedsprincippet

Vores bekymringer:

Det bekymrer os, at forsigtighedsprincippet² ikke er blevet medtaget som et grundlæggende princip i direktivet. Det anser vi for at være en ubetinget nødvendighed på dette område.

Vores krav:

Eftersom der ikke foreligger tilstrækkelige data om risiciene for børn, og børn tilhører den mest sårbare del af befolkningen, er den eneste acceptable løsning, at forsigtighedsprincippet indføres som retsgrundlag for direktivet.

² Ifølge hvilket et produkt kan fjernes fra markedet, hvis der er mistanke om, at det kan være farligt.

I det følgende vil vi uddybe disse vigtige punkter, som der bør tages højde for med henblik på at sikre det højest mulige beskyttelsesniveau for børn.

1. Indførelse af komitologiprocedure

Vi opfordrer til, at der **indføres en udvalgsprocedure (komitologi) efter forskriftsproceduren med kontrol** med henblik på at gøre det muligt på en nem og fleksibel måde at ændre og opdatere legetøjsdirektivet som følge af for eksempel ændringer i markedet (fx nyt legetøj) eller nyidentificerede risici. Med denne procedure kan man undgå at skulle igennem en lang fælles beslutningsproces eller udelukkende at være afhængig af standardiseringsprocedurer. Sidstnævnte er ofte langsommelige, og de europæiske standarder yder ikke altid et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau. Endvidere bør standardisering ikke bruges til at afgøre meget politiske spørgsmål, fx fastsættelse af grænseværdier for kemikalier, støj og hastighed. Komitologiproceduren ville således være et alternativ til standardisering i visse tilfælde. Det bør altid afgøres fra sag til sag, om sikkerhedskravene bør fastsættes på politisk niveau (dvs. gennem komitologi eller gennem fælles beslutningstagning), eller om de kan lægges ud til standardiseringsorganerne.

I den forbindelse glæder vi os over Europa-Parlamentets nylige beslutning³, der opfordrer Kommissionen til ”at følge en metode, hvor særlige foranstaltninger til gennemførelse af centrale krav skal vedtages ved komitologi efter forskriftsproceduren med kontrol”. Behovet for en udvidelse af komitologiproceduren til centrale sikkerhedskrav i direktivet var også blandt anbefalingerne i den nylige undersøgelse fra Europa-Parlamentet om sikkerhed og ansvar i forbindelse med legetøj⁴.

Selvom det glæder os, at komitologiproceduren med kontrol er blevet medtaget i forslaget, er det fortsat begrænset til blandt andet godkendelse af CMR-stoffer og tilsætning af allergifremkaldende duftstoffer. Brugen af komitologiproceduren bør ikke begrænses til visse afsnit i bilagene, men bør udvides til alle bestemmelser i direktivet, der understøtter de væsentlige sikkerhedskrav. Derfor bør komitologiproceduren gælde for alle punkterne i bilagene til direktivet.

I praksis ville det betyde, at komitologiproceduren for eksempel kunne bruges til:

- at afgøre, hvilke produkter der falder inden for eller uden for direktivets anvendelsesområde (bilag I) med henblik på at undgå ikke-regulerede produkter på markedet, der ligger på grænsen af det tilladelige

³ “Farligt legetøj fremstillet i Kina”, Europa-Parlamentets beslutning af 26. september 2007 om produktsikkerhed, især sikkerhedskrav til legetøj.

⁴ Study on safety and liability issues relating to toys, Policy Department, Økonomisk og Videnskabelig Politik, januar 2008.

- at identificere legetøj, hvor der er behov for en EF-typeafprøvning (tredjepartskontrol), fx legetøj, der af funktionelle årsager ikke kan designes til at udelukke alle risici
- at påvise, når nødvendige specifikationer, der supplerer de væsentlige krav – så som forbud mod produkter eller stoffer, grænseværdier for kemikalier eller legetøjets støj eller fart – ikke er selvkørende. De mere detaljerede specifikationer, fx om hvordan man måler disse grænseværdier, kunne overlades til de tekniske komiteer i standardiseringsorganerne.

Endelig er det væsentligt, at de større interessenter får lov til at deltage i komitologiproceduren fremover. På nuværende tidspunkt er forbrugerne, ligesom erhvervs-siden, repræsenteret i Kommissionens ekspertgruppe vedrørende legetøj⁵. Imidlertid er denne gruppe af en rent informativ art og ikke omfattet af direktivet. Derfor er der behov for, at udvalgsproceduren, som kun tillader deltagelse af repræsentanter for medlemslandene – og på et senere stadie medlemmerne af Europa-Parlamentet – suppleres af et rådgivende udvalg, som omfatter repræsentanter for interessegrupperne (CEN⁶, CENELEC⁷, ANEC, BEUC, TIE⁸ m.fl.), og at der er tale om en balanceret repræsentation. EU-direktivet om miljøvenligt design af energiforbrugende produkter (2005/32/EF) kan bruges som model herfor.

2. Farlige kemikalier ud af legetøjet

Bly, ftalater, nitrosaminer, flygtige kemiske forbindelser så som formaldehyd og fenol - en blanding af kemikalier, hvoraf nogle kan udgøre en risiko for børns sundhed og miljøet, i alt legetøj, lige fra trælegetøj og dukker til gummiænder og strandlegetøj. Efter vores mening er Kommissionens forslag vedrørende de kemiske krav behæftet med nogle fundamentale mangler.

I en omfattende undersøgelse, der blev offentliggjort i 2006⁹, påviste Verdenssundhedsorganisationen (WHO), at børns udsættelse for kemikalier kan medføre kræft, hjertesygdomme og kroniske luftvejslidelser senere i livet. Rapporten sætter fokus på børns særlige modtagelighed i forhold til voksne på forskellige alderstrin, forskellige organer og scenarier for udsættelse. Rapporten fastslår, at den periode i barnets udvikling, hvor udsættelsen sker, kan være af lige så stor betydning som

⁵ Ekspertgruppe om implementeringen af Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om sikkerhedskrav til legetøj

⁶ CEN: Comité Européen de Normalisation – European Committee for Standardisation

⁷ CENELEC : Comité Européen de Normalisation Electrique – European Committee for Electrotechnical Standardisation

⁸ TIE : Toy Industries of Europe, an Action Group for the European Toy Industry

⁹ Principles for evaluating health risks in children associated with exposure to chemicals, Verdenssundhedsorganisationen, 2006. http://whqlibdoc.who.int/publications/2006/924157237X_eng.pdf

omfanget af udsættelsen. For eksempel er et barns lunger endnu ikke fuldt udviklede, når det er otte år, og udviklingen af lungerne kan ændres af kemiske stoffer, som forårsager akutte vejrtrækningsproblemer i barndommen og kan medføre kroniske luftvejslidelser senere i voksenalderen. Denne undersøgelse bekræfter behovet for at anlægge et forsigtighedsprincip i lovgivningen om børns sikkerhed gennem et forbud mod brugen af farlige kemiske stoffer.

2.1. CMR-stoffer

I princippet bør **CMR-stoffer¹⁰, inklusive kategori 3, forbydes i alle dele af legetøj**, hvad enten de er tilgængelige eller ej. Børn har brug for særlig beskyttelse, og forsigtighedsprincippet bør anvendes. Det haster derfor med at få forbudt kemikalier, som kan have alvorlige sundhedsmæssige implikationer, i legetøj, selvom de negative effekter endnu ikke er fuldt videnskabeligt bevist.

Endvidere bør det bemærkes, at bestemmelserne i det gældende kosmetikdirektiv¹¹ udelukker CMR-kemikalier (artikel 4b):

”Anvendelse i kosmetiske midler af stoffer, der er klassificeret som værende kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionstoksiske, kategori 1, 2 eller 3, i bilag I til direktiv 67/548/EØF, skal forbydes.”

Selv om det nylige forslag fra Kommissionen om at omarbejde kosmetikdirektivet til en forordning indeholder undtagelser fra forbuddet mod CMR-stoffer, går det langt videre end den beskyttelse, der ydes af det reviderede legetøjsdirektiv. Dette er ikke acceptabelt, og der er ingen grund til, at der skulle gælde lempeligere regler for legetøj.

¹⁰ CMR kategori 1: Stoffer, der er kræftfremkaldende for mennesker. CMR kategori 2: Der næres stærk formodning om, at stofferne er kræftfremkaldende for mennesker. CMR kategori 3: Stoffer, der mistænkes for at være kræftfremkaldende for mennesker på grundlag af tilgængelig viden, men denne viden er endnu ikke tilstrækkelig til at klassificere dem i kategori 2.

¹¹ Direktiv 76/768/EØF

Endelig indebærer EU-lovgivningen om farlige stoffer og præparater¹², at der ikke skal tages notits af CMR-stofferne, hvis de forefindes i meget små mængder (dvs. 0,1% for CMR-kategori 1 og 2, 1% for kategori 3). Kommissionens forslag kræver anvendelse af disse CMR-koncentrationsgrænser i legetøj. Efter vores mening er disse grænser for høje, da detektionsgrænserne for CMR-stoffer i legetøj bør være meget lave. Det er almindelig praksis, at fastsætte en specifik koncentrationsgrænse endda lavere end 0,01% for meget potente kræftfremkaldende stoffer, når det vurderes, at de udgør en særlig risiko for forbrugernes sundhed. Vi mener derfor, at det vil være velbegrunderet at fastsætte lavere koncentrationsgrænser for CMR i legetøj, end hvad der kræves i forslaget, hvilket bør skrives ind i direktivet med henblik på at beskytte vores mest sårbare borgere.

2.2. Allergifremkaldende og sensibiliserende kemikalier

Vi støtter Europa-Parlamentets resolution om legetøjssikkerhed fra september 2007 til, hvor der opfordres til at **forbyde alle duftstoffer (ikke kun de allergifremkaldende) og sensibiliserende stoffer**.

Desværre lægger Kommissionens forslag kun op til et forbud mod 38 allergifremkaldende stoffer og obligatorisk mærkning af 26 andre allergifremkaldende duftstoffer. Lignende krav findes allerede i det gældende kosmetikdirektiv (hvor 35 er forbudt og 26 kræves mærket).

Efter vores mening er disse krav ikke tilstrækkelige. Duftstoffer (fx i kosmetiske produkter) er anerkendt som den vigtigste årsag til allergi. Allerede i 2002¹³ viste en undersøgelse, at allergicentre over hele verden (fx Danmark, Singapore, Slovenien og USA, men ikke Storbritannien) kunne rapportere om en stigning i forekomsten af duftallergi i sidste årti. Dette kunne forklares med det stigende antal produkter med tilsat duft (fx kosmetik, husholdningsartikler, luftfriskere, legetøj).

Det er almindeligt anerkendt, at allergi, herunder astma, kan bryde ud i alle aldre, men undersøgelser har vist, at de fleste mennesker udvikler de første symptomer, inden de bliver ti år. Vi mener derfor, at brugen af duftstoffer, især stoffer klassificeret som allergifremkaldende, bør forbydes i legetøj.

¹² Direktiv 1999/45/EF

¹³ Prevalence of Fragrance Allergy. Pamela L. Scheinman, New England Medical Center, Boston, Mass., USA. *Dermatology* 2002;205:98-102.

Endvidere lægger Kommissionens forslag ikke op til krav til brugen af sensibiliserende stoffer, kun til allergifremkaldende duftstoffer. Vi opfordrer til, at alle stoffer, der klassificeres som sensibiliserende (ved indhaleren, hudkontakt mm.) forbydes i legetøj. Dette er endnu mere velbegrunder for legetøj, som kan tages i munden, legetøjskosmetik og legetøj, der kan anses for at være præparater (fx maling, fingermaling osv.).

2.3. Migrationsgrænser

Kommissionens forslag fastsætter migrationsgrænser for elementer/tungmetaller (hvoraf nogle er klassificeret som CMR, fx bly, cadmium, krom (VI) og nikkel), der ikke må overskrides i legetøjets tilgængelige dele.

I denne forbindelse skal vi, på linje med vores krav om et forbud mod CMR-stoffer i alle dele af legetøj, opfordre til, at disse **grænseværdier for elementer også gælder for ikke-tilgængelige dele af legetøjet**. Vi mener imidlertid, at disse **grænseværdier bør baseres på indholdet** af elementer i legetøjet frem for elementernes migrationspotentialer (ikke mindst fordi der ikke findes harmoniserede testmetoder for elementers migration).

Endelig indeholder Kommissionens forslag kun migrationsniveauer for tørre, skrøbelige, pulverlignende eller bøjelige samt flydende eller klæbrige legetøjsmaterialer. Det betyder, at for alle andre legetøjsmaterialer (så som papir, plastik, keramik og metalmaterialer, inklusive deres belægning – som er de mest almindelige materialer i legetøj) lægges der ikke op til nogen grænser. Dette er en alvorlig udeladelse.

2.4. Særligt problematiske stoffer (SVHC), eksklusive CMR

2.4.1. PBT og vPvB

Persistente, bioakkumulerbare og toksiske kemikalier (PBT) og meget persistente, stærkt bioakkumulerbare kemikalier (vPvB) anses for at være særligt problematiske stoffer.

Direktivet bør beskæftige sig med brugsfasen og den dermed forbundne udsættelse af børn for kemikalier indeholdt i legetøj, og der er stærkt brug for foranstaltninger til nedsættelse af risikoen. Bortskaffelsen af legetøj kan også have en stor indvirkning på miljøet. Det er derfor også nødvendigt at mindske effekterne af kemikalier indeholdt i legetøj, som frigøres i miljøet. De mulige effekter omfatter direkte toksiske effekter, eutrofiering, iltsvind, tab af arter og hormonforstyrrelse. Derfor bør der indføres et **forbud mod brugen af PBT- og vPvB-kemikalier** i direktivet.

2.4.1. Hormonforstyrrende kemikalier

Hormonforstyrrende stoffer er stoffer, der ligner hormoner, specielt skjoldbrusk- og kønshormoner (fx ftalater, som allerede er blevet delvist forbudt). De kan binde hormoner til receptorer og dermed forstyrre hormonsystemerne og have uønskede virkninger. Både dyr og mennesker kan påvirkes.

I forbindelse med implementeringen af EF-strategien vedrørende hormonforstyrrende stoffer¹⁴ udarbejdede Kommissionen en kandidatliste over hormonforstyrrende kemiske forbindelser. I 2004¹⁵ indeholdt denne liste 553 stoffer, hvoraf 66 blev identificeret som prioriterede stoffer med beviseligt hormonforstyrrende egenskaber (kategori 1). En nylig undersøgelse fra DHI bestilt af DG Miljø¹⁶ udvider EU's prioriterede liste fra 66 til 194 kemikalier.

Endvidere er der et kendt, potentielt problem med frigørelsen af hormonforstyrrende stoffer fra materialer, der er i kontakt med drikkevand og vand på flaske. De hormonforstyrrende stoffer behandles også specifikt i EU's ramme for vandpolitiske foranstaltninger. Ifølge EU's nye kemikaliepolitik (REACH) er disse stoffer omfattet af godkendelsesproceduren som stoffer med tilsvarende egenskaber, som vil blive identificeret fra sag til sag. Der skal ske en revision af REACH med henblik på at sikre, at de hormonforstyrrende stoffer følger substitutionsplanen, men denne forventes dog ikke før 2013.

Endelig udsættes børn lige som alle andre befolkningsgrupper dagligt for kombinationer af forskellige kemiske stoffer. Disse kemikalier interagerer, hvilket fører til synergistiske og akkumulerende effekter på sundhed og miljø. Nylige undersøgelser¹⁷ har påvist, at hormonforstyrrende stoffer, som hver for sig kun har en lille effekt, kan medføre store additive effekter, når de kombineres med andre lignende kemikalier.

Vi mener således, at der straks bør anlægges en forsigtighedstilgang til de hormonforstyrrende stoffer i legetøj med henblik på at beskytte børnene. Vi ønsker derfor til, at **alle hormonforstyrrende kemikalier på EU's prioriterede liste forbydes i legetøj.**

¹⁴ COM (1999)706

¹⁵ SEC(2004) 1372.

¹⁶ Study on enhancing the Endocrine Disrupter priority list with a focus on low production volume chemicals, DHI, maj 2007.

http://ec.europa.eu/environment/endocrine/documents/final_report_2007.pdf

¹⁷ Christiansen, S. et al., 2008, og Mertzdorff, S. B. et al., 2007, tilgængelige på henholdsvis

<http://toxsci.oxfordjournals.org/cgi/content/abstract/98/1/87> and

<http://www.blackwell-synergy.com/doi/abs/10.1111/j.1365-2605.2007.00866.x>

2.5. Andre farlige stoffer

Kemikalier, der falder ind under andre klasser af farlige stoffer så som ”meget giftig”, ”giftig”, ”skadelig”, ”ætsende” og ”irriterende” samt ikke-klassificerede (eller endnu ikke klassificerede) stoffer, som udgør en sundhedsmæssig fare, er ikke omfattet overhovedet af Kommissionens forslag, hvilket er en alvorlig udeladelse. Endvidere lægges der ikke op til systematiske procedurer til at identificere disse stoffer på grundlag af for eksempel rapporter fra nationale håndhævelsesmyndigheder samt at fastsætte udelukkelse af stoffer eller grænser, når man identificerer et problem. Man kunne forestille sig en forpligtelse fra nationale myndigheders og markedsovervågningsorganers side til at indrapportere. Begrænsninger i brugen og grænserne for disse kemikalier bør fastsættes og godkendes via komitologiproceduren.

2.6. Materialer brugt i legetøj til børn under tre år

Vi ønsker, at der i legetøj til børn under tre år kun tillades de kemikalier, der allerede er tilladt i materialer beregnet til kontakt med fødevarer i EU¹⁸. Ifølge EU's lovgivning bør materialer beregnet til kontakt med fødevarer ikke overføre kemiske forbindelser til fødevareren i uacceptable mængder. Lovgivningen fastsætter specifikke, restriktive foranstaltninger, fx migrationsgrænser for plastik og gummi.

EU's lovgivning om materialer beregnet til kontakt med fødevarer kan naturligvis ikke overføres direkte til legetøj på grund af forskellene i migrationsbetingelser. Men vi mener, det er nødvendigt at gøre brug af denne lovgivning i legetøjsdirektivet, når det gælder sikkerheden af børn under tre år. Igen kunne man fastsætte princippet i legetøjsdirektivet og overlade det til komitologiproceduren at fastsætte detaljerne (testbetingelser, simulanter, grænser osv.).

2.7. Krav til sammensætning og mærkning

Kommissionens forslag lægger kun op til krav til mærkning af indholdet af farlige kemikalier i kosmetiklegetøj. Vi opfordrer til, at **krav om mærkning skal gælde både for kosmetiklegetøj og legetøj, der kan anses for at være præparater** (fx kemiset til børn, fingermaling, modellervoks osv.).

¹⁸ Forordning (EF) nr. 1935/2004 af 27. oktober 2004 om materialer og genstande bestemt til kontakt med fødevarer.

3. EF-typeafprøvning bør være obligatorisk for visse typer legetøj

3.1. CE-mærkning

Det gældende direktiv har vist, at leverandørernes overensstemmelseserklæring ikke i tilstrækkelig grad sikrer beskyttelsen af børn. Hvis leverandørerne hævder, at legetøjet er fremstillet ifølge de harmoniserede standarder, der understøtter direktivet, er der ikke behov for yderligere vurdering for at kunne sende legetøjet ud på det europæiske marked. Denne mulighed fastholdes i den foreslåede revision af direktivet. Mattel-sagen viste, at det var muligt at sende 22 millioner stykker legetøj, som ikke overholdt den europæiske lovgivning om legetøj, ud på det globale marked med et CE-mærke på.

Tilbagekaldelserne af Mattel-legetøj viste klart, at CE-mærket ikke er en garanti for sikkerhed eller forbrugertillid, og at det ikke giver øget værdi for forbrugerne. Der findes fortsat usikre CE-mærkede produkter på markedet i EU.

Som følge heraf ønsker vi **CE-mærkningen henvist til produktets tekniske dokumentation**, som den europæiske lovgivning også kræver. Der bør ikke fortsat være en synlig mærkning på produktet, der forvirrer og vildleder forbrugerne.

3.2. EF-typeafprøvning

På nuværende tidspunkt kræves der kun EF-typeafprøvning, når producenten ikke følger en standard, eller der ikke findes en standard for en bestemt risiko. Vi mener imidlertid, at **EF-typeafprøvningen bør gøres obligatorisk for visse kategorier af legetøj** (fx magnetisk legetøj), hvilket Mattel-tilbagekaldelserne i 2006 og 2007 også understregede nødvendigheden af.

Den lovgivningsmæssige situation i USA bevæger sig også i denne retning. Tredjepartskontrol vil måske snart blive obligatorisk for alt legetøj til børn under seks år i USA som fastlagt i den ”Consumer Product Safety Reform Act”, der for nylig blev vedtaget af Kongressen og Senatet. De to lovforslag skal nu igennem en forsoningsproces, før de bliver til lov.

Efter vores mening bør følgende typer legetøj gennemgå en obligatorisk EF-typeafprøvning:

- Legetøj til børn under tre år (fx rangler)
- Legetøj, der af funktionelle årsager ikke kan designes til at udelukke alle risici (fx legetøj med en høj, tilgængelig overfladetemperatur og magnetisk legetøj)

- Legetøj, der ved et uheld kan medføre alvorlige sundhedsmæssige skader på barnet (fx legetøj, der indeholder en laser)
- Legetøj, der tidligere har forårsaget alvorlige ulykker (jf. Rapex-notifikationer)
- Legetøj, der har givet anledning til betydelige bekymringer i forbindelse med håndhævelse

Komitologiproceduren, der er beskrevet ovenfor, kunne være med til at identificere og udvælge disse kategorier. Når kategorierne er identificeret, kunne der udarbejdes en liste over disse i et bilag til direktivet.

Endelig må vi erkende, at EF-typeafprøvning, som kun udføres på prototyper, ikke yder en fuldstændig garanti for legetøjets sikkerhed. Vi kan derfor fuldt ud støtte anbefalingen i Europa-Parlamentets undersøgelse om legetøjssikkerhed og ansvar om, at der skal ske en regelmæssig kontrol af produktionssystemerne som et supplement til EF-typeafprøvningen. Endvidere mener vi, at det amerikanske Senats nylige krav om en offentlig database er fornuftigt og bør implementeres i EU.

4. Advarsler

Forbrugerorganisationerne er generelt bekymrede over den stigende brug af advarsler og mærker, som ikke må medføre, at producenterne fritages fra en pligt til at sikre, at legetøjet ikke udgør en undgåelig risiko eller fare for brugere eller tredjepart.

De **mest relevante advarselmærker**, dvs. mærker, der er nødvendige for en sikker brug af legetøjet, **skal altid placeres synligt og på en måde, så de ikke kan slettes**, på selve legetøjet og/eller på emballagen, således at forbrugeren kan læse informationen inden købet. Dette omfatter f.eks. advarsler, der specificerer, at legetøjet ikke er egnet til børn under tre år, ikke bør bruges i trafikken eller ikke bør bruges på dybt vand. Især bør advarsler, der skal huskes, hver gang legetøjet bruges, eller lang tid efter købet af legetøjet, mærkes permanent på både legetøjet og emballagen.

Alle advarsler, der består af sætninger, bør indledes med ordet ”Advarsel”, så det er klart for forbrugeren, at informationen vedrører sikkerhed. I forslaget gælder denne bestemmelse kun for advarsler på legetøj, der ikke er egnet til børn under tre år.

EU's standardiseringsorganer¹⁹ anbefaler en størrelse på bogstaverne på mindst 20 mm til produktinformation til forbrugerne på større flader. EU's standard EN71-6 fastsætter imidlertid kun minimum 10 mm til denne advarsel, hvilket er for småt til, at forældrene lægger mærke til det inden købet, blandt andet fordi der også er anden information, der ikke vedrører sikkerheden, på emballagen. Vi opfordrer derfor til, at lovgivningen fastsætter en minimumdiameter for piktogrammet for legetøj, der ikke er egnet til børn under tre år.

Af det forberedende notat til Kommissionens forslag fremgår det, at Kommissionen vil opstille **retningslinjer for præsentationen af advarsler** sammen med interessenterne. Vi byder dette forslag velkommen, men beklager, at det ikke er klart nævnt i lovtæksten.

Det bør være et krav, at advarsler oplyser om den **iboende skade/risiko** (fx hvilken del, der kan forårsage en skade, eller legetøjets kemiske sammensætning) samt **risici forbundet med brugen** af legetøjet (fx risiko for kvælning eller kemisk kontaminering), og hvordan de kan undgås.

5. Krav til legetøj i fødevarer

Legetøj i fødevarer er forbudt i mange lande, herunder USA, og det burde også være tilfældet i EU. På trods af flere dødsulykker og livsfarlige situationer kan vi fortsat købe fødevarer indeholdende legetøj i EU.

Vi støtter derfor et forbud mod legetøj, der er forbundet med fødevaren på en sådan måde, at legetøjet skal indtages for at komme til legetøjet, hvilket vil være et skridt i den rigtige retning. Vi så også gerne de foreslåede specifikke krav til andre typer legetøj i fødevarer i det reviderede legetøjsdirektiv blev skærpet som følger:

¹⁹ CEN/CENELEC Guide 11 on 'Product information relevant to consumers - Guidelines for standard developers'.

- Uanset barnets alder bør der defineres specifikke advarsler med angivelse af, at produktet indeholder legetøj
- Advarselsmærket må ikke være foldet eller krøllet sammen, da det kan nedsætte læsbarheden af advarslen
- Legetøj i fødevarer bør adskille sig klart fra fødevareren i farve, konsistens og størrelse
- Legetøjets størrelse bør ikke medføre en risiko for kvælning og bør ikke passe ned i en testcylinder til små dele.

Selvom det er vigtigt, at lovgivningen kræver, at legetøj i fødevarer skal have deres egen emballage, er det også stadig vigtigt, at emballagen ikke udgør en fare for kvælning.

Det nuværende forslag angiver kun, at emballagen ikke må udgøre en risiko for strangulering eller kvælning forårsaget af en udefrakommende blokering af luftvejene. Vi mener absolut, at det bør tilføjes, at risikoen for strangulering og kvælning heller ikke må forårsages af en indefrakommende blokering.

6. Indførelse af forsigtighedsprincippet (ikke kun i en indledende klausul)

Forsigtighedsprincippet bør indføres i det reviderede legetøjssikkerhedsdirektiv. Dette er specielt vigtigt, hvad angår udsættelsen for kemikalier, men også relevant for andre risici.

I mange tilfælde er det ikke muligt at basere foranstaltninger til risikoreduktion eller produktspecifikationer på klare videnskabelige beviser for skader, da der mangler videnskabelige data og ulykkesstatistikker. Da børn er en sårbar forbrugergruppe, er det berettiget at indføre forsigtighedsprincippet.

Fraværet af en ulykkeshistorie, et lille antal ulykker eller mindre alvorlige ulykker med et bestemt stykke legetøj eller produkt må ikke føre til en antagelse om et lavt risikoniveau. Dette bør fremhæves i direktivteksten.

Når det endelige holdningspapir fra vores europæiske organisationer ANEC og BEUC er færdigbearbejdet, vil dette også blive fremsendt.

Med venlig hilsen

Mette Boye
Afdelingschef

Helen Amundsen
Ingeniør

Claus Jørgensen
Miljøpolitisk medarbejder